

Les 14 pel·lícules de Gerard Quintana

El cantant de Sopa de Cabra ens convida a entrar al cinema de la seva vida

Gerard Quintana

Descobrim les 14 pel·lícules més especials de Gerard Quintana (<http://www.gerardquintana.cat/>) i el motiu personal pel qual ha escollit cadascuna.

1. *Los Tarantos* (<https://www.youtube.com/watch?v=Q7ItUOuGp38>) , Rovira-Beleta

És del 1963, un any abans que jo naixés. No la vaig veure mai al cinema, l'he vista moltes vegades a la televisió i encara en recordo el primer cop al menjador de casa els meus pares, al carrer Argenteria, a Girona. Per a mi mostrava una Barcelona propera i coneguda. El germà del meu pare vivia amb la meva tia i la meva cosina a la Verneda i sovint per arribar-hi travessàvem el Camp de la Bota caminant. Tot i que la pel·lícula està localitzada al Somorrostro, l'ambient de les barraques i de la cultura gitana també hi era present. La pel·lícula és una joia, té parts en què sembla un documental. L'argument és una adaptació de *Romeo i Julieta* de Shakespeare, emparentat amb el de *West Side Story* però traslladat a una Barcelona de Tarantos i Zorongos, els dos clans gitans que s'enfronten a la pel·lícula per l'amor prohibit entre dos dels seus membres. L'actuació de Carmen Amaya és memorable i el ball final d'Antonio Gades a les Rambles és pura poesia visual.

2. *L'orgia* (<https://www.youtube.com/watch?v=nhz3g-o3wCI>) , Francesc Bellmunt

La vaig veure a l'adolescència, que és quan vas forjant els teus propis referents. Un parell d'anys abans havia vist *Jesus Christ Superstar* encara acompanyat per la meua mare per poder entrar al cine Modern. És del 1978, just l'any que vaig passar de l'escola a l'institut. La pel·lícula està feta amb molt poc pressupost, i això li dona un gran encant, molta naturalitat. En aquell moment hi havia una altra manera de fer que trencava amb la clàssica espanyolada. Hi sortia el Pep Fortuny, el bateria de la Dharma que ens va deixar fa gairebé tres anys. I un munt d'actors encara per fer, joves promeses que més endavant serien grans professionals, com la Vicky Peña, el Juanjo Puigcorbè, la Sílvia Munt, l'Assumpta Serna, la Carme Elias? Recordo la música de la Mirasol Colores i també una peça de Keith Jarrett preciosa que em va embriar: *Lalene*, del seu disc de 1972, *Facing You*. El retrat de la Barcelona d'aquell moment de canvi la fa encara més especial. La pel·lícula comença a l'Institut del Teatre abans de ser traslladat al carrer de Sant Pere més Baix, on vaig començar a estudiar interpretació anys més tard.

3. *Down by Law* (<https://www.youtube.com/watch?v=EcSxhjH0pwA>) , Jim Jarmusch

La tercera pel·lícula de Jim Jarmusch és del 1986, l'any en què vam començar amb Sopa de Cabra. Jo estava estudiant a l'Institut del Teatre i baixava a Girona els caps de setmana per assajar o per anar de bols. Tom Waits era un dels referents de la colla d'amics més propers, entre els quals hi havia el cantant de l'antiga banda del Josep Thió i company meu de pupitre als temps del BUP, en Jaume Rufí, autor de les lletres de cançons com *L'Empordà*, *Podré tornar enrere* o *Mai trobaràs*. En Jaume ens portava els discs de Tom Waits que aquí no trobàvem quan a l'estiu viatjava a Anglaterra a estudiar anglès. L'estrena de *Down by Law* va ser un esdeveniment inspirador per a nosaltres.

Tom Waits, John Lurie i un Roberto Benigni encara verge internacionalment, en un guió genial i amb grans dosis d'improvisació i poc pressupost. El començament de la pel·lícula és un dels millors videoclips que recordo, amb la cançó *Jockey Full of Bourbon* de Waits il·lustrant un travelling que ressegueix les façanes de l'extra-radi de Nova Orleans. I que es va interrompent per presentar-nos els personatges de Waits i Lurie (Zack and Jack). Genial!!

4. *Mauvais Sang* (https://www.youtube.com/watch?v=r_nJz2KTKIk) , Leos Carax

Es va estrenar un dia abans que celebrés els 22 anys, el 26 de novembre del 1986. Vaig descobrir un gran director i una gran actriu, Juliette Binoche. L'any següent estrenaria *L'insostenible lleugeresa del ser* de Philip Kaufman basada en el llibre de Milan Kundera. Més endavant la recordo per *Les amants du Pont-Neuf* del mateix Leos Carax, o per *Bleu* de la sèrie *Tres Colores* de Kieslowski. Una actriu que em va impressionar. Recordo sobretot l'escena en què el jove actor Denis Lavant engega a córrer després de sentir com a la ràdio posen una cançó que ell mateix ha dedicat a Anne (J. Binoche). I comença a sonar el *Modern Love* de David Bowie mentre ell corre embogit d'amor. Anys més tard, una de les balades més potents de Sopa de Cabra es va acabar dient *Mala sang* en honor a la pel·lícula.

5. *Trust me* (https://www.youtube.com/watch?v=JTok_lIkHPc) , Hal Hartley

Aquesta és una de les bones històries que vaig veure al cinema Casablanca del Passeig de Gràcia. Una gran pel·lícula amb un pressupost molt baix. És de l'any 91, l'any del *Ben Endins* de Sopa de Cabra, i l'estiu en què he fet més concerts a la meua vida. Hi apareixen dos personatges inadaptats en una barriada industrial dels Estats Units. Sempre he pensat que era un bon exemple del cinema que podríem fer aquí. Els diàlegs són molt bons. Ella és una noia que s'ha quedat prenyada i que la seva mare l'ha expulsada de casa després que la notícia de l'embaràs provoqui una crisi cardíaca al pare. Ell és el fill d'un pare dominant excombatent de la guerra de Corea, potser per això perd totes les feines que li surten en no acceptar l'autoritat. Tot i ser un bon treballador i un geni de l'electrònica, sempre porta una granada (una bomba de mà) a la butxaca per si les coses es posen impossibles.

6. À bout de souffle (<https://www.youtube.com/watch?v=FDgbC9AjjYA>) , Jen-Luc Godard

L'he vista tantes vegades? el primer cop va ser a la Filmoteca quan era a Travessera de Gràcia. Em transporta a un estat mental de complicitat amb els personatges que em fa oblidar tota la resta. Belmondo i Seberg, gran parella. El dia que vam fer el Palau Sant Jordi amb Sau, Els Pets i Sangtraït, el juny del 91, després de la prova de so vaig mirar la cartellera del diari i em vaig escapar al cinema Casablanca a veure-la un cop més, i així vaig fer temps de la millor manera possible fins que va començar el concert. El contrast entre els dos personatges, i l'amor real i finalment tràgic, fan d'aquesta obra en blanc i negre tot un clàssic. Seria fàcilment adaptable al nostre temps. Jean Seberg seria una esudiant d'Erasmus americana a Barcelona i Jean-Paul Belmondo un buscavides ben plantat de la Barcelona en temps de crisi.

7. Ascenseur pour l'échafaud (<https://www.youtube.com/watch?v=7mwJhFcVKW4>) , Louis Malle

És de l'any 1958. Fascinant, l'òpera prima de Louis Malle. Aquesta també la vaig veure a la Filmoteca quan estudiava Ciències de la Informació a l'Autònoma. Una història molt simple però enrevessada alhora. Amb molt poc diàleg i amb una banda sonora que agafa molt protagonisme, juntament amb la presència de Jeanne Moreau i París de nit. Miles Davis va fer el primer gran videoclip de llarga durada de la història. I en blanc i negre. El rostre de Jeanne Moreau als carrers molls de París esperant el seu amant -amb qui ha d'escapar després que ell hagi assassinat el marit d'ella- va canviant d'expressió quan veu que aquest no arriba. Aquesta és la imatge icònica de la pel·lícula. No sap que s'ha quedat tancat a l'ascensor després del crim. I això només és el començament. Tot amanit per una experiència musical exquisida.

8. Apocalypse Now (<https://www.youtube.com/watch?v=lkrhkUeDCdQ>) , Francis Ford Coppola

Durant molt temps vaig utilitzar aquesta pel·lícula del 1979 com a banda sonora del meu dia a dia. M'aixecava i la posava mentre em dutxava, mentre esmorzava? me'n sabia parts del diàleg de memòria. La banda sonora engega en ple deliri etílic (pel que diuen, real, com la sang de Martin Sheen després de ventar un cop de puny al mirall) del protagonista en una habitació d'hotel de Saigon amb el *The End* de *The Doors*. La pel·lícula estava basada en un llibre que m'havia llegit anys abans, després de devorar tota la literatura *beat* americana dels 50, *El cor de les tenebres* de Joseph Conrad. Aquí es trasllada l'acció de la selva africana a la selva del Vietnam en plena guerra dels Estats Units contra el Vietcong. Martin Sheen, un actor força desconegut en aquell moment, va ser-ne el protagonista després que actors com Marlon Brando, Steve McQueen, Al Pacino o Jack Nicholson rebutgessin el paper. Harvey Keitel va rodar algunes escenes però va ser acomiadat. El rodatge va ser una bogeria, Martin Sheen va patir un atac de cor i va ser substituït en algunes escenes pel seu germà. L'èpica real va superar la cinematogràfica però no l'artística. Em va enganxar molt.

9. Dead Man (<https://www.youtube.com/watch?v=FeJLimY4eIc>) , Jim Jarmush

Aquesta va substituir l'anterior pel·lícula en el reproductor cada matí. Un western de Jim Jarmusch del 95 en blanc i negre i amb Johnny Depp de protagonista, ple de referències al cinema i a la literatura. El viatge en tren del començament de la pel·lícula és un homenatge a Buster Keaton. L'aparició de Robert Mitchum en el paper del xèrif també va ser un homentage sense saber-ho, ja que va ser el seu darrer treball abans de morir l'any 97. Les referències als clàssics són constants. Des del nom del protagonista, William Blake, i les moltes referències que ens remet en al poeta i pintor anglès del segle XVIII fins al nom de l'indígena que l'acompanyarà en el seu viatge òrfic, *Nobody*, una clara referència a l'Odissea d'Homer en l'enfrontament d'Ulisses amb el Cíclop. Fins i tot hi ha una escena al bosc en què surt Iggy Pop que remet a una escena de Tolkien i el seu món mític. La banda sonora de Neil Young, que va enregistrar improvisant sol a l'estudi mentre veia les imatges acabades d'editar, és impressionant i evocadora. M'ha fet molta companyia i encara la recupero de tant en tant.

10. Chimes at Midnight (<https://www.youtube.com/watch?v=1qRoyUcOi4E>) , Orson Welles

No vaig aprofitar gaire els dos anys a la facultat, esperava aprendre periodisme però tot el que ens oferien era una ampliació del COU, així que vaig acabar fent-me addicte als cicles de la Filmoteca. John Ford, Kurosawa, John Houston, Buñuel, Herzog, Wenders, Hitchcock, Visconti, Renoir, Lubitsch, Kubrick, Truffaut, Antonioni?. Em passava dies sencers allà dins sense sortir ni per sopar. Un d'aquells cicles va ser el d'Orson Welles, i una de les que més recordo va ser aquest invent fet a partir del Falstaff de Shakespeare. El va fer en blanc i negre el geni americà l'any 1965. A l'Institut del Teatre, el Josep Maria Carandell va acceptar la meua proposta de passar-la en una classe de dramaturgia. En tenia una còpia en VHS, el seu record no s'esborra. Amb el Josep Maria Carandell érem veïns a Barcelona, ell vivia a la plaça Letamendi i jo al carrer Mallorca, just a sobre, entre Enric Granados i Aribau. Fèiem sovint el viatge en autobús junts des de Via Laietana i recordo les nostres converses com si fossin tresors. Era un savi, un erudit, i un gran coneixedor de la literatura alemanya en especial. Compartíem la passió pels llibres, de fet ell era escriptor i tenia una gran biblioteca a casa seva. Aquesta pel·lícula me'l fa sempre present.

11. El faro del sur (<https://www.youtube.com/watch?v=302UgLvXpvM>) , Eduardo Mignona

Aquella tarda del 1998 vaig entrar al cinema Plaça de Girona més per aturar el temps una estona que per res més. M'estava separant, després de deu anys de relació, i necessitava aturar el cap, també. Vaig triar per la vista, aquest cartell em va semblar el més atractiu de tots els que hi havia als anuncis, tot i que no sabia què anava a veure. Em vaig quedar tan enganxat a la butaca que em sembla que vaig repetir. D'aquí en va sortir la lletra de la cançó: *El far del sud*. Em vaig enamorar d'aquells personatges perduts, abandonats en aquells grans paisatges de l'Amèrica del Sud, especialment del que interpretava Ingrid Rúbio. Va ser un plaer descobrir el cinema d'Eduardo Mignona, i va ser un somni poder viure aquesta pel·lícula com la vaig viure. En certa manera em va canviar la vida. Fa temps que no la recupero, em sembla que esperaré uns anys més, a veure com ha aguantat el temps.

12. Buffalo 66 (<https://www.youtube.com/watch?v=1duitd-N1Us>) , Vincent Gallo

Em sembla que la vaig recuperar en una sessió nocturna, tot i que el que més m'agraden són les sessions matinals. Veure una pel·lícula amb tots els sentits i amb els porus ben oberts és un luxe. Està dirigida per Vincent Gallo el 1998 i a part de representar molt bé el cinema independent dels noranta, conté algunes escenes en què la música agafa protagonisme, com el ball de Christina Ricci amb el Moonchild de King Crimson, o l'entrada al club de striptease de Vincent Gallo amb el *Heart of the Sunrise* de Yes marcant el ritme i les emocions fins al moment culminant. Em sembla una demostració d'actitud en un context en què el cinema americà ja s'havia anat convertint en el que és ara, tret d'excepcions: una màquina de fer diners i de fer xurros. Gran pel·lícula!

13. The Night of the Hunter (https://www.youtube.com/watch?v=e5AKK_om1VU) , Charles Laughton

Per a mi és una de les joies del cinema de tots els temps. És del 1955, i en destacaria la fotografia, gairebé expressionista. No me la puc imaginar en color: el blanc i negre dóna el to més adequat a aquesta història basada en el relat real de l'assassí Harry Powers, executat el 1932. La malda personificada d'en Robert Mitchum davant de la innocència d'uns nens que persegueix riu avall. És brutal l'escena del riu per la seva estètica de conte de fades pervers. Si algú encara no l'ha vista, que ho dubto, ja tardeu. Hi ha molts grans clàssics que no són en aquesta llista però em sembla que amb aquesta pel·lícula ho compenso. Hi va haver un temps en què els premis Nobel escrivien els guions de les pel·lícules, com va fer William Faulkner a *The Big Sleep* o *To Have and Have Not*, totes dues dirigides per Howard Hawks i protagonitzades per la parella Bogart Bacall. El gran cinema necessita grans guions, més que grans pressupostos.

14. Interstellar (<https://www.youtube.com/watch?v=3WzHXI5HizQ>) , Christopher Nolan

Aquesta és la més recent de la llista. Vaig esperar a acabar una de les cançons del darrer disc dels Sopa de Cabra, *Cercles*, per anar-la a veure. Intuïa que em podria ajudar a sentir, d'una manera visual però plena de sensacions i emocions, allò que volia expressar a la cançó *Eix de rotació*, que abans es deia *Interstel·lar* com la pel·lícula. Aquelles coses que passen de vegades i a les quals fas cas sense saber per què. Però la intuïció va ser bona. Aquesta idea que l'amor va més enllà del temps i de l'espai, i que pot superar qualsevol barrera, em va colpir prou com per acabar-la i donar-la per bona. Sento que no hi ha res més transformador que la força de l'amor. Per això és més subversiu l'amor en totes les seves formes arreu del món que la violència. Aquesta pel·lícula no parla d'això ben bé, però em porta a grans conclusions i a un cert vertigen davant del futur que ens espera com a espècie. Està protagonitzada per un dels grans actors d'ara mateix, Matthew McConaughey (quina evolució que ha fet aquest actor, impressionant) i dirigida el 2014 per Christopher Nolan, responsable de la millor trilogia de *Batman* (*Batman Begins*, *The Dark Knight*, *The Dark Knight Rises*), amb Christian Bale.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=o6HpQwoEhXU>